



LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL PRITARIMO RAŠTUI DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ VALSTYBĖS ĮMONEI IGNALINOS ATOMINEI ELEKTRINEI

2022 m. d. Nr. 1-
Vilnius

Vadovaudamasis Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, 12^o punktu:

1. P r i t a r i u Raštui dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių valstybės įmonei Ignalinos atominei elektrinei (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1-330 „Dėl valstybės lūkesčių, susijusių su valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės veikla“.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

RAŠTAS DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ VALSTYBĖS ĮMONEI IGNALINOS ATOMINEI ELEKTRINEI

I. Tikslas

Raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių valstybės įmonei Ignalinos atominei elektrinei (toliau – Raštas) pateikiami valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės (toliau – įmonė) savininko – valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, siekiami tikslai įmonėje ir keliami lūkesčiai įmonei. Raštas skirtas įmonės pagrindinėms ir kitoms veikloms įvardyti, esminiams veiklos vertinimo rodikliams nurodyti, įmonės ir Energetikos ministerijos bendradarbiavimui stiprinti.

Rašto pagrindu turi būti nustatomi įmonės finansiniai ir nefinansiniai ilgalaikiai (strateginiai) ir trumpalaikiai (taktiniai) tikslai.

Raštu Energetikos ministerija nesiekia apriboti ar be reikalo išplėsti įmonės ar jos valdymo organų teisių ar pareigų. Įmonė ir jos valdymo organai visų pirma privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais, įmonės įstatais ir kitais įmonės savininko priimtais sprendimais, gerąją įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimamus sprendimus. Įgyvendinant Raštu iškeltus Energetikos ministerijos lūkesčius įmonės valdymo organai privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais.

II. Įmonės veikla

Atsižvelgiant į įmonei Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi deleguotas valstybės funkcijas, įmonės pagrindinės veiklos yra:

1. Saugus Ignalinos atominės elektrinės galutinio sustabdymo ir eksploatavimo nutraukimo darbų vykdymas.

2. Saugus Lietuvos teritorijoje esančių ir susidarysiančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymas.

Įmonės pagrindinės veiklos vykdomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 3 straipsnyje ir Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje nustatytais pagrindiniais branduolinės saugos ir fizinės saugos užtikrinimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo principais ir tokiais planavimo dokumentais: Galutiniu Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 1-248 (toliau – GENP), ir 2021–2030 metų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 76.

Taip pat tikimasi, kad įmonė reguliariai vertins galimybes integruotis į tarptautinę branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo rinką.

III. Įmonei keliami tikslai, veiklos lūkesčiai ir vertinimas

Įmonės savininkas siekia įmonės veiklos sėkmės.

Prioritetinė įmonės veikla:

Socialinei ilgalaikiai naudai užtikrinti:

1. Sutvarkyti įmonei perduotas radioaktyviausias atliekas ir atliekas, susidariusias ir susidarysiančias Ignalinos atominės elektrinės ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu.

Siekiant užtikrinti, kad kiekvienas asmuo ir aplinka tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek ir už jos ribų būtų pakankamai apsaugoti nuo radiologinių ir kitų pavojų, kuriuos gali sukelti Ignalinos

atominės elektrinės teritorijoje tvarkomos atliekos ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos atliekos, nepalikti ateities kartoms nepelnytos atliekų tvarkymo naštos, įmonės savininkas tikisi, kad įmonė iki 2038 metų pabaigos sutvarkys visas Ignalinos atominės elektrinės ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo metu susidariusias ir susidarysiančias atliekas ir jai perduotas radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviasias atliekas. Atsižvelgiant į šį lūkestį, įmonė ne vėliau, kaip iki 2025 metų turi pasiekti tokį statinių ir įrenginių išmontavimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tempą, kuris leistų įgyvendinti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbus GENP nustatytais terminais.

Eil. Nr.	Išmontavimo ir atliekų tvarkymo rodiklio pavadinimas	Mato vnt.	2021 metai (faktas)	2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai
1.	Kasmetinis išmontuotų medžiagų kiekio padidėjimas (nuo 2021 m. faktiškai išmontuoto medžiagų kiekio (3429 t / metus), ne mažiau kaip	%	–	11	35	60	120
2.	Ignalinos atominės elektrinės saugomoje zonoje gautų atliekų – antrinių žaliavų (metalo ir betono skaldos), kurių radiologinių savybių vertės neviršija nebekontroliuojamųjų lygių, santykis su bendru saugomoje zonoje išmontavimo metu gautų atliekų, kurioms buvo atliktas pirminis apdorojimas, kiekiu, ne mažiau kaip		0,84 (bendrai įrangai ir gelžbetonio konstrukcijoms)	–	–	0,80 (įrangai) 0,96 (gelžbetonio konstrukcijoms)	0,75 (įrangai) 0,95 (gelžbetonio konstrukcijoms)
3.	Kasmetinis iš senų įmonės saugyklų išimtų radioaktyviųjų atliekų kiekio padidėjimas (nuo 2021 m. išimtų radioaktyviųjų atliekų kiekio (867 m ³), ne mažiau kaip	%	–	12	120	135	150
4.	Ilgamžių radioaktyviųjų atliekų (išskyrus panaudotą branduolinį kurą), sudėtų į saugyklą, dalis, ne mažiau kaip	%	1,8	–	–	–	12

Įmonė, vykdydama Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo projektą, iki 2025 metų turi išimti ir perkelti į Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginius visas saugyklos atliekas, saugyklos teritorijoje esamas radionuklidais užterštas konstrukcijas ir gruntą. Įmonė turi imtis priemonių, kad būtų panaudotos visos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, skirtos nurodytam projektui įgyvendinti. Iki 2025 metų saugyklos teritorija turi būti rekultivuota ir panaikinta jos kontrolė radiaciniu požiriu.

2. Sumažinti neapibrėžtumą, susijusį su tvarkytinų radioaktyviųjų atliekų kiekiu.

Atsižvelgiant į tai, kad priimant sprendimus dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių ir susidarysiančių atliekų tvarkymo turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei, tikimasi, kad įmonė:

- 2023 metais gaus Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos išvadą dėl bitumuotų atliekų saugyklos konversijos koncepcijos priimtimumo;
- 2024 metais priims sprendimą dėl atliekų, esančių „pramoninių“ atliekų sąvartyne („poligone“), sutvarkymo;
- iki 2025 metų patikslins užteršto betono kiekį ir pateiks pasiūlymus dėl jo sutvarkymo būdo.

3. Sukurti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Tikimasi, kad įmonė kurdama radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą:

- iki 2026 metų pradės mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinio atliekyno eksploatavimą;
- 2024 metais patikslins radioaktyviųjų atliekų giluminio atliekyno įrengimo kainą, o iki 2027 metų atliks geofizinius (seisminius) 2D/3D tyrimus prioretizuotose atliekynui įrengti teritorijose.

4. Gerinti saugos kultūrą bei saugumo kultūrą įmonėje.

Vykdydama veiklą, įmonė turi palaikyti saugos kultūros lygį, garantuojantį tinkamą branduolinės energetikos objektų eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo ir atitinkamos veiklos sąlygų užtikrinimą, branduolinių ir radiologinių avarijų išvengimą (prevenciją) ar jų padarinių sušvelninimą, siekiant užtikrinti žmonių ir aplinkos apsaugą nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio, ir nuolat jį gerinti.

Veiklos sėkmei užtikrinti ir veiklos efektyvumui padidinti:

5. Pritraukti ir išlaikyti įmonės tikslams įgyvendinti reikiamos kompetencijos darbuotojus ir skatinti jų įsitraukimą.

Tikimasi, kad įmonė:

- numatys ir įgyvendins priemones, susijusias su žmogiškųjų išteklių planavimu ir optimizavimu;
- užtikrins darbuotojams sąžiningą ir rinkos sąlygas atitinkantį darbo užmokestį ir motyvuojančios darbo aplinkos kūrimą;
- dės pastangas didinti darbuotojų įsitraukimą ir įgalinimą, darbuotojų motyvaciją ir profesinį augimą;
- numatys priemones darbuotojų pakeičiamumo užtikrinimui ir žinių išsaugojimui.

2023 metais įmonė turi atnaujinti darbuotojų darbo apmokėjimo taisykles, kuriose būtų numatytos nuostatos, skatinančios įmonės darbuotojus įgyvendinti įmonės veiklos strategijoje nustatytus tikslus, ir pradėti jas taikyti.

6. Efektyvinti procesų ir projektų valdymą, taip pat mažinti energijos išteklių (elektros ir šilumos) kiekio sunaudojimą.

Įmonė turi nuolat ieškoti būdų, kaip efektyviai išnaudoti jai patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti perduotą valstybės turtą ir resursus, siekti mažinti sąnaudas.

Tikimasi, kad įmonė reguliariai peržiūrės įmonės procesų ir projektų valdymą, nustatys ir taikys jų valdymo gerinimo priemones, o iki 2024 metų įvykdys Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektų ir procesų valdymo tobulinimo 2022–2023 metų priemonių planą.

Įmonė vykdydama branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektus ypatingą dėmesį turi skirti šių projektų tinkamam valdymui, tai yra neviršyti jiems teisės aktuose numatytų lėšų ir įvykdymo terminų. Ne vėliau, kaip iki 2026 metų įmonė turi parengti ir patvirtinti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo kritinio kelio projekto – reaktoriaus R3 zonos išmontavimo ir jo metu susidarysiančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo koncepciją.

Iki 2026 metų įmonė turi sumažinti energijos išteklių (elektros ir šilumos) sunaudojimą ne mažiau nei 20 proc. nuo 2021 metais faktinio išteklių sunaudojimo ir imtis priemonių savo reikmėms užtikrinti kuo mažesnę elektros ir šilumos kainą. 2023 metais įmonė turi pagrįsti elektros ir šilumos gamybos įmonės poreikiams tenkinti įrenginių įrengimo ar modifikacijos projektų vykdymo tikslingumą (netikslingumą). Jei būtų pagrįstas nurodytų projektų tikslingumas, tais pačiais metais įmonė turi patvirtinti projektų vykdymo planus ir pradėti juos vykdyti.

Įmonės sunaudojamos elektros ir šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc.

7. Gerinti rizikų valdymą.

Įmonė turi siekti, kad įmonės parinktoms valdyti rizikoms būtų nustatomi tokie rizikų mažinimo sprendimo būdai, kad rizikų vertės pokytis taikant šiuos būdus įgytų mažėjimo tendenciją.

8. Gerinti vidaus kontrolės sistemą.

Tikimasi, kad įmonė per artimiausius 2 metus numatys ir įgyvendins vidaus kontrolės gerinimo priemones, ypatingą dėmesį skiriant Energetikos ministerijai ir įmonės valdymo organams teikiamos informacijos patikimumui ir išsamumui, įmonėje vykdomų procesų ir procedūrų racionalumui ir tinkamumui, įmonės veiklos ekonomiškumui, efektyvumui, rezultatyvumui ir skaidrumui, strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimui, rizikos veiksnių įvertinimui.

9. Diegti inovacijas ir pažangiausias technologijas, vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus.

Įmonėje turi būti diegiamos pažangios statinių ir įrenginių išmontavimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo technologijos, informacinės sistemos, vadybos modeliai ir kitos priemonės, sudarančios sąlygas efektyviam įmonės veiklos organizavimui ir vykdymui, veiklos kontrolei, ir leidžiančios taupyti išteklius.

Įmonė savo veikloje turi vadovautis gera tvaraus ir subalansuoto vystymosi praktika, savo strategijoje integruoti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi principus aplinkosaugos, socialinių, žmogaus teisių apsaugos ir kitais aspektais. Įmonė informaciją apie taikomas darnumo praktikas turi atskleisti metinėje veiklos ataskaitoje ir skelbti interneto svetainėje.

Atsižvelgdama į šiuo metu pasaulyje vystomas naujos kartos mažos galios moduliųjų branduolinių reaktorių technologijas, įmonė turi įvertinti įmonės valdomos infrastruktūros ir teritorijos pritaikymo galimybes šioms technologijoms ir, prireikus, teisės aktų pakeitimus ar kitus sprendimus, reikalingus įmonės teritorijai ir infrastruktūrai panaudoti ar modifikuoti.

Įmonė turi užtikrinti tiek ilgalaikių finansinių veiklos matavimo rodiklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės, tiek specializuotų finansinių ir nefinansinių veiklos matavimo rodiklių, kasmet derinamų su VŠĮ Valdymo koordinavimo centru, įtraukimą į įmonės veiklos strategiją ar į ją įgyvendinančius teisės aktus ir jų vykdymą.

Įmonės teisinės formos keitimas

Siekiant didinti įmonės veiklos efektyvumą ir atsižvelgiant į Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planą, įmonę numatyta pertvarkyti į uždarąją akcinę bendrovę ne vėliau kaip iki 2024 metų pabaigos. Įmonė turi planuoti savo veiklą, priimti sprendimus ir atlikti veiksmus, reikalingus sklandžiam persitvarkymui į uždarosios akcinės bendrovės teisinę formą.

Atskaitomybė

Informacija apie Rašte išdėstytą valstybės lūkesčių įgyvendinimą Energetikos ministerijai teikiama kartu su įmonės metine ir tarpinėmis veiklos ataskaitomis.

Įmonės valdymo organai turėtų reguliariai palaikyti kontaktus su Energetikos ministerijos vadovybe, periodiškai pristatyti atnaujintą įmonės strategiją, jos įgyvendinimo priemonių planą, metinį biudžetą ir rezultatus, metines valdymo organų vertinimo išvadas.

Kita informacija

Įmonės valdyba turi padėti įmonei pasiekti jai nustatytus tikslus.

Įmonės valdyba turi veikti nepriklausomai, tačiau Energetikos ministerija tikisi, kad valdyba iš anksto informuos apie esminius įmonės sprendimus. Esminiais sprendimais laikomi valdybos priimami sprendimai, susiję su:

- 1) potencialiais valdybos narių interesų konfliktais;
- 2) potencialiais teisminiais ginčiais;
- 3) galimu įmonės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimu;
- 4) esminiais pokyčiais įmonės veikloje, įskaitant, bet neapsiribojant, pokyčiais, susijusiais su Ignalinos atominės elektrinės ir (ar) Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo kainomis ir (ar) vykdymo terminais;
- 5) galima žala visuomenei, gamtai, ekonomikai;

- 6) spaudos pranešimais, kurie gali reikalauti ministerijos atstovų komentarų;
- 7) bet kokio masto korupcija ar politinė intervencija;
- 8) kitomis esminėmis rizikomis, keliančiomis grėsmę įmonės veiklos tęstinumui.

Tikimasi, kad įmonės valdyba likus 5 mėnesiams iki įmonės vadovo kadencijos pabaigos Energetikos ministerijai pateiks nuomonę apie tai, ar įmonės vadovo kadencijos laikotarpiu įmonė pasiekė visus jai nustatytus veiklos tikslus, ir pasiūlymą dėl įmonės vadovo skyrimo ar neskyrimo antrajai kadencijai.
